

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/262/2020
Identifikačné číslo spisu: 5813204923
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5813204923.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ B. R., bývajúceho v G., M. XXX/XX, 2/ M. Z., bývajúcej v G., P. XXX/X, 3/ Z. P., bývajúcej v G., Š. XXX/XX, všetkých zastúpených JUDr. Jánom Vájdrom, advokátom so sídlom v Námestove, Hviezdoslavovo nám. 201, proti žalovaným 1/ M. B. M., bývajúcemu v G., I. XX/XX, zastúpenému JUDr. Petrom Vévurkom, advokátom so sídlom v Námestove, Mieru 312/13, 2/ Q. Ž., bývajúcej v G., Z. XXX/XX, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/33/2013, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2018 sp. zn. 9Co/213/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2018 sp. zn. 9Co/213/2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí tretím rozsudkom z 10. októbra 2016 č. k. 2C/33/2013-254 zamietol žalobu žalobcov 1/ až 3/ v celom rozsahu; žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 3/ v celom rozsahu; žalovanej 3/ náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že žalobca 1/ sa nemohol domáhať vyslovenia neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu, že jeho predkupné právo nemohlo byť porušené. Navyše žaloba aj žalobkyňami 2/ a 3/ bola podaná voči nesprávnemu okruhu účastníkov, t. j. na strane žalovaných nie je označený B. R. ako predávajúci. Súd prvej inštancie preto návrh zamietol u žalobcu 1/ pre nedostatok aktívnej legitímácie, u žalobkyň 2/ a 3/ pre nesprávny okruh účastníkov konania na žalovanej strane. Súd tiež úkon žalobcu 1/ skúmal v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, avšak dospel k záveru, že úkon, ktorým odpredával podiely v nehnuteľnostiach, nie je absolútne neplatný, nakoľko tento nekonal v omyle. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ v poradí tretím rozsudkom z 29. marca 2018 sp. zn. 9Co/213/2017 rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 6.9.2010 medzi predávajúcim: B. R., rod. R., nar. XX.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, bytom G., M. XXX/XX a kupujúcim: M. B. M., rod. M., nar.

X.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom G., Š.G. XXX/X, vklad povolený pod č. V 1416/10 Okresným úradom Námestovo, odbor katastra nehnuteľností, je neplatná v časti týkajúcej sa prevodu spoluvlastníckeho podielu v nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, kat. úz. G. pod A Majetková podstata parcely registra E, evidované na mape určeného operátu, parcela č. XXXX orná pôda o výmere 3499 m², parcela č. XXXX orná pôda o výmere 2683 m² pod B3 v podiele 1/4 a v časti zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX kat. úz. G. pod A Majetková podstata parcely registra E evidované na mape určeného operátu parcela č. XXXX TTP o výmere 1768 m², parcela č. XXXX TTP o výmere 470 m², parcela č. XXXX TTP o výmere 4021 m² pod B2 v podiele 1/2, nehnuteľnosti v súčasnej dobe evidované na LV č. XXXX v kat. úz. G. a na LV č. XXXX v kat. úz. G.. Ďalej zamietol návrh žalobcu 1/ voči žalovanému 1/ a návrh žalobcov 1/ až 3/ voči žalovanej 2/. O trovách rozhodol tak, že žalobcovia 2/ a 3/ majú nárok proti žalovanému 1/ na náhradu trov konania v celom rozsahu, žalovaný 1/ má voči žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu a žalovanej 2/ nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení odvolací súd poukázal na to, že žalobcovia 1/ až 3/ sa domáhali v súlade s § 140 Občianskeho zákonníka a § 40a Občianskeho zákonníka vyslovenia neplatnosti zmluvy zo dňa 6. septembra 2010 uzatvorenej medzi predávajúcim B. R. a kupujúcim M. B. M.. V tejto súvislosti konštatoval, že ak dôjde k porušeniu predkupného práva, žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu môže obstať z pohľadu naliehavého právneho záujmu, resp. jej podanie vyplýva priamo zo spomenutých ustanovení. Keďže v konaní nebolo preukázané, že by si predávajúci splnil ponukovú povinnosť voči ostatným spoluvlastníkom nehnuteľnosti, odvolací súd dospel k záveru, že opomenutí spoluvlastníci (žalobkyne 2/ a 3/) sa dôvodne domáhali vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy, čo má za následok neplatnosť takejto zmluvy od začiatku (ex tunc). Pokiaľ v konaní žalovaný 1/ namietal, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti nebolo vykonané vo vzťahu k predávajúcemu, je zrejmé, že sám ako žalobca 1/ žalobu podával a bol teda s jej obsahom uzrozumený a dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu (kúpnopredajnej zmluvy) mu z obsahu žaloby bolo zrejmé. Odvolací súd dodal, že pokiaľ sám bol žalobcom, nemusela mu byť žaloba osobitne doručená, aby tým nastali účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti a len on mohol namietať, že relatívnej neplatnosti voči nemu sa spoluvlastníci riadne a včas nedovolali. Odvolací súd teda považoval za ustálený správny okruh účastníkov konania, keďže v danom prípade je účastníkom konania predávajúci, kupujúci a aj osoby, ktoré sa relatívnej neplatnosti dovolávajú. Uzavrel, že v konaní ako žalovaná 2/ bola označená Q. Ž.T., ktorej sa však vyslovenie neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy nijakým spôsobom nedotýkalo a sama ako spoluvlastníčka sa relatívnej neplatnosti nedomáhala, a preto voči nej návrh ako nedôvodný zamietol. O trovách celého konania rozhodol podľa § 255 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci). Namietal, že odvolací súd sa odchýlil od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, keď vyhovel žalobe žalobcov 2/ a 3/ napriek tomu, že ich žaloba ako opomenutých spoluvlastníkov smerovala len proti jednému účastníkovi napadnutého právneho úkonu. Dovolateľ s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/122/2009 zdôraznil, že pokiaľ sa spoluvlastník domáha vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu, jeho žaloba musí smerovať voči všetkým účastníkom zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, pri ktorej bolo porušené jeho predkupné právo, lebo tí sú pasívne legítimovaní. V predmetnej veci nebol zachovaný okruh účastníkov konania, keďže na strane žalovaných absentovala jedna zmluvná strana z napadnutej kúpnej zmluvy (predávajúci), a preto súdy mali žalobu zamietnuť. Dodal, že s ohľadom na § 40a Občianskeho zákonníka žalobca 1/ nemal v tomto konaní aktívnu vecnú legítimáciu a nemohol sa dovolávať relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorú sám spôsobil ako jeho účastník; práve naopak, samotná žaloba mala smerovať aj proti nemu ako pasívne legítimovanému. Dovolateľ napokon odvolaciemu súdu vytkol, že svojvoľne upravil text petitu žaloby bez toho, aby žalobcovia podanú žalobu v priebehu konania menili alebo spresňovali. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ až 3/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Podľa názoru žalovaného 1/ je jeho dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaný 1/ považuje ako nesprávne právne posúdenú otázku týkajúcu sa určenia okruhu účastníkov konania v spore o relatívnu neplatnosť zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu.

13. V danom prípade teda dovolateľ vymedzil právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (s poukazom na rozhodnutie najvyššieho

súdu sp. zn. 3Cdo/122/2009). Po konštatovaní prípustnosti dovolania dovolací súd pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

14. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

15. Dovolací súd pritom pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď sp. zn. 1VObd/2/2020, 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019). Vymedzenou právnou otázkou sa už dovolací súd z pohľadu rozličných aspektov zaoberal v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/122/2002, 1Cdo/11/2003 a 3Cdo/122/2009, resp. 3Cdo/262/2009, ktoré v medziach nastolenej otázky treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vec prejednávajúci senát preto skúmal, či napadnutým rozhodnutím došlo k odklonu od tejto rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/122/2009, na ktoré vecne nadviazal rozhodnutím sp. zn. 3Cdo/262/2009, uviedol, že spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva (§ 140 Občianskeho zákonníka), má pri porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ktorý je povinný z predkupného práva, na výber, či: a/ sa bude žalobou domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu (§ 40a Občianskeho zákonníka); jeho žaloba musí v takomto prípade smerovať voči všetkým účastníkom zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, pri ktorej bolo porušené jeho predkupné právo, lebo tí sú pasívne legitimovaní, b/ sa bude domáhať voči nadobúdateľovi (tretej osobe ako singulárnemu právnenému nástupcovi pôvodného podielového spoluvlastníka), aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od pôvodného podielového spoluvlastníka; ak nadobúdateľ jeho výzve nevyhoví, má oprávnený spoluvlastník právo domáhať sa na súde žalobou voči nadobúdateľovi, aby bol nahradený prejav vôle nadobúdateľa; žalobe vyhovujúce rozhodnutie súdu nahradí v tomto prípade chýbajúci zmluvný prejav nadobúdateľa (§ 161 ods. 3 OSP), c/ sa uspokojí s tým, že mu zostáva predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľovi. Zákon v uvedených ustanoveniach ponecháva oprávnenému spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré z týchto riešení zvolí.

17. Žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorej predmetom je nehnuteľnosť, je potrebné podľa ustálenej súdnej praxe považovať za určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ OSP (podľa novej právnej úpravy CSP nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu). Jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby o určenie je aj skutočnosť, že účastníci majú vecnú legitímáciu. Vo všeobecnosti platí, že vecnú legitímáciu v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, má predovšetkým ten, kto je zúčastnený právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide; môže ju mať i osoba, ktorá nie je účastníkom tohto vzťahu za predpokladu, ak by vyhovie žalobe mohlo mať priaznivý dopad na jej právne postavenie (v tomto prípade ide len o aktívnu legitímáciu). Vecnou legitímáciou treba rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva. Rozhodujúce je teda to, kto je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (povinnosti), o ktoré v konaní ide.

17.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/122/2002 pritom konštatoval, že: „Z právnej úpravy kúpnej zmluvy uvedenej v ustanovení § 588 a nasl. Občianskeho zákonníka vyplýva, že kúpna zmluva, ako dvojstranný právny úkon, vzniká medzi predávajúcim na strane jednej a medzi kupujúcim na strane druhej, pričom na jednej strane alebo na oboch stranách môže vystupovať viac subjektov. Všetci títo účastníci kúpnej zmluvy sú nositeľmi hmotnoprávnych oprávnení (povinností), teda sú vecne legitimovaní, ak sa predmet konania týka tohto právneho úkonu. Kúpna zmluva v takomto prípade

nemôže byť určená za neplatnú len voči jednému z jej účastníkov. Rozsudok sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov právneho vzťahu (§ 91 ods. 2 OSP), z čoho vyplýva, že účastníkmi konania (či už na strane žalobcu alebo žalovaného) o takomto návrhu musia byť všetci účastníci právneho úkonu, prípadne ich právni zástupcovia, lebo účinky rozsúdenej veci sa vzťahujú iba na nich (§ 159 ods. 2, prvá časť vety OSP); inak návrh musí byť zamietnutý pre nedostatok vecnej legitímácie.“. Na uvedených záveroch zotrval najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/11/2003.

18. Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci je vhodné poznamenať, že návrh na určenie neplatnosti právneho úkonu vyžaduje preukázanie naliehavého právneho záujmu. Takýto návrh sa uplatní najmä v prípade, keď určovací výrok je potrebný z hľadiska občianskoprávnej prevencie (predchádzania ďalším sporom), alebo v prípade, keď výrok o neplatnosti je potrebný v konaní pred iným orgánom právnej ochrany alebo pred orgánom, ktorému bola zverená časť právomoci inak patriacej súdom (napr. v konaní pred správou katastra nehnuteľností). Právny záujem musí byť naliehavý v tom zmysle, že navrhovateľ v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Ak dôjde k porušeniu predkupného práva, žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu môže obstať z pohľadu naliehavého právneho záujmu, resp. jej podanie vyplýva priamo z ustanovení § 140 Občianskeho zákonníka a § 40a Občianskeho zákonníka (sp. zn. 7Cdo/46/2013).

18.1. Z hmotnoprávneho hľadiska (§ 40a Občianskeho zákonníka), ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. Súčasne platí, že dovolat' sa relatívnej neplatnosti sa treba voči všetkým účastníkom právneho úkonu (R 45/1986).

19. V posudzovanej veci nebolo z hľadiska skutkového sporné, že pri uzatváraní kúpnej zmluvy medzi žalobcom 1/ (predávajúcim) a žalovaným 1/ (kupujúcim) došlo k porušeniu predkupného práva žalobkyní 2/ a 3/ v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia 1/ až 3/ sa podanou žalobou domáhali vyslovenia (relatívnej) neplatnosti tejto kúpnej zmluvy, ktorou došlo k prevodu podielu zo spoluvlastníka (žalobcu 1/) na tretiu osobu (žalovaného 1/). V prvom rade je potrebné uviesť, že žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy bola podaná na okresný súd za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Konajúce súdy preto správne posudzovali podmienky procesnej prípustnosti takejto žaloby podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá CSP). V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu podanú žalobu považovali za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ OSP, podľa ktorého návrhom možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem (podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu - pozn. dovolacieho súdu). Odvolací súd po vecnom prieskume podanej žaloby vo svojom zmeňujúcom rozsudku dospel k záveru, že vzhľadom na to, že predávajúci si nespĺnil ponukovú povinnosť voči ostatným spoluvlastníkom, dôvodne sa opomenutí spoluvlastníci, v tomto prípade žalobkyne 2/ a 3/, domáhali vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy, čo má za následok neplatnosť takejto zmluvy od začiatku (ex tunc). Dodal, že pokiaľ žalobca 1/ tvrdil v priebehu konania, že súd by mal posudzovať aj absolútnu neplatnosť kúpnopredajnej zmluvy z toho dôvodu, že bol uvedený do omylu, tieto skutočnosti nijakým spôsobom nepreukázal a navyše v žalobe zo 4. júla 2013 takýto skutkový stav neopísal a netvrdil. Z uvedeného dôvodu jeho žalobe nevyhovel a návrh zamietol.

20. Dovolací súd v danej veci dospel k záveru, že pokiaľ odvolací súd vyslovil neplatnosť kúpnej zmluvy len voči žalovanému 1/ (kupujúcemu) ako jedinému z viacerých účastníkov tohto právneho úkonu, ktorí sú zároveň nositeľmi vecnej legitímácie, takéto rozhodnutie je po vecnej stránke nesprávne (viď aj sp. zn. 3Cdo/122/2002 a 1Cdo/11/2003). Výrok rozsudku sa totiž nevzťahoval na všetkých účastníkov predmetnej kúpnej zmluvy (v tomto prípade žalobcu 1/ ako predávajúceho i žalovaného 1/ ako kupujúceho), keďže žaloba žalobcu 1/ bola v danom prípade zamietnutá a v zmysle § 228 CSP sa na neho nevzťahovali účinky rozsúdenej veci. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné žalobu žalobkyní 2/ a 3/ zamietnuť z dôvodu nesprávneho určenia okruhu účastníkov a v konečnom dôsledku aj z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu. Odvolací súd navyše v rozpore s elementárnou logikou vo

výroku zamietol návrh žalobcu 1/ voči žalovaným 1/ a 2/, a súčasne v odôvodnení konštatoval správny okruh účastníkov konania. Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že rozhodnutie o neplatnosti právneho úkonu nevzťahujúce sa na všetkých účastníkov právneho úkonu, o ktorý v konaní ide, nie je spôsobilým podkladom pre vykonanie zmeny v katastri v zmysle § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z., z ktorého ustanovenia možno okrem iného odvodzovať naliehavý právny záujem žalobcov v obdobných sporoch, keďže môžu práve nimi požadovaným určením a následným vykonaním záznamu v katastri dosiahnuť odstránenie neistoty v právnych vzťahoch týkajúcich sa spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, prípade predísť možným ďalším sporom. Keďže pre úspešné uplatnenie žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je potrebné účastníctvo (a s ním spätá záväznosť určovacieho výroku) všetkých účastníkov tejto kúpnej zmluvy, v posudzovanom prípade bolo s ohľadom na § 228 CSP v spojení s § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. potrebné konštatovať aj absenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení ako prekážku predstavujúcu procesnú neprípustnosť žaloby, ktorá vedie k zamietnutiu žaloby bez jej posudzovania z vecného hľadiska.

21. Vec prejednávajúci senát preto uzatvára, že právnymi závermi odvolacieho súdu vedúcimi k vyhoveniu žalobe žalobkyní 2/ a 3/ voči žalovanému 1/ došlo k odchýleniu od vyššie prezentovanej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

22. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP). Z uvedeného dôvodu najvyšší súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP), pričom sa nezaoberal dovolacími námietkami žalovaného 1/ týkajúcimi sa formulácie a vykonateľnosti výroku napadnutého rozhodnutia, keďže vzhľadom na dôvod jeho zrušenia spočívajúcom v nesprávnom právnom posúdení veci sa stali za danej situácie bezpredmetné.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.